

Astronomický ústav je již 70 let součástí Akademie věd

17.6.2024 - Pavel Suchan | Astronomický ústav AV ČR

Jsme jednou z nejstarších vědeckých institucí v českých zemích. Astronomický ústav je totiž přímým pokračovatelem klementinské hvězdárny, založené při jezuitské koleji na Starém městě pražském.

Historie Astronomického ústavu se začíná psát spolu se stavbou astronomické věže pražského Klementina, která byla dokončena v roce 1722. Z iniciativy pátera Josepha Steplinga byla v roce 1751 (či 1752) v Klementinu oficiálně ustavena Astronomická observatoř a po vzniku Československého státu byla v roce 1918 převedena na nově zřízenou Státní hvězdárnu Československou.

Mezitím v roce 1898 zakládá továrník Josef Jan Frič v Ondřejově u Prahy soukromou hvězdárnu, kterou vybavil řadou přístrojů vlastní výroby. Mimo jiné zde byla zřízena první československá stanice pro příjem přesných časových signálů. O deset let později věnuje Frič svou observatoř státu pro potřeby University Karlovy, využívána a spravována je však Státní hvězdárnou.

V roce 1950 je ze Státní hvězdárny vytvořen Ústřední ústav astronomický, který se o tři roky později při vzniku Československé akademie věd (ČSAV) rozpadá na dvě samostatná pracoviště, a to Astrofyzikální observatoř ČSAV (Ondřejov) a Laboratoř pro měření času ČSAV (Praha). Konečně v roce 1954 jsou tyto dvě instituce rozhodnutím III. valného shromáždění Československé akademie věd opět sloučeny a vzniká tak Astronomický ústav ČSAV se sídlem v Praze a odděleným pracovištěm v Ondřejově.

Ředitel Astronomického ústavu AV ČR Michal Bursa shrnuje současný stav: „Dnes je Astronomický ústav vedoucí vědeckou institucí v oblasti astronomie a astrofyziky v České republice. Náš odborný výzkum se soustředí na fyziku Slunce, horkých hvězd, extrasolárních planet, malých těles Sluneční soustavy, černých děr a galaxií. Ve všech těchto oborech provádíme výzkum na špičkové mezinárodní úrovni a některé naše výzkumné skupiny jsou jedny z nejlepších na světě. Na webu asu70.cz se můžete v krátkém filmu podívat, čím se zabýváme a jak to u nás vypadá.“

asu70.cz, zde si můžete například prohlédnout postupné budování ondřejovské observatoře od roku 1949 až do dnešních dní z ptáčích perspektiv.

www.asu.cas.cz – web Astronomického ústavu AV ČR

<https://asu.cas.cz/historie> - více o historii ústavu

<https://www.asu.cas.cz/articles/2285/19/astronomicky-ustav-je-jiz-70-let-soucasti-akademie-ved>